
ONDERZOEK EN AANBEVELINGEN NAAR DE KANSEN VAN BURGERPARTICIPATIE IN BEDUM

IT TAKES TWO TO TANGO

EN WIE NEEMT HET INITIATIEF?

Een rapport van de rekenkamercommissie Bedum

rekenkamercommissie gemeente Bedum

- 2 -

Samenstelling:

E. de Haan (voorzitter)

J. Heres

K.W. Hoekzema

M. Slager (als tijdelijke vervanger van K.W. Hoekzema)

P. Koster

T. Doesburg

Contact:

H. Reijsoo (secretaris)

Postbus 38

9780 AA Bedum

Tel. 050-3018911

- 2 -

Deel 1:

Nota van Conclusies en Aanbevelingen

“Zonder respect voor de eigenzinnige burger is veerkrachtig bestuur in onze tijd niet goed mogelijk. Bestuurders moeten er van uitgaan dat ze in slimheid overtroefd zullen worden door de burgers die zij besturen”.

Herman van Gunsteren in Bouwen op burgers

Inhoudsopgave deel 1

---

1. Voorwoord en verantwoording	- 5 -
2. Leeswijzer	- 7 -
3. Inleiding onderzoek Burgerparticipatie	- 8 -
4. Conclusies en beantwoording deelvragen.....	- 11 -
5. Aanbevelingen	- 15 -
6. Tenslotte	- 16 -

1. Voorwoord en verantwoording

In de periode februari tot en met juli 2015 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar Burgerparticipatie in de gemeente Bedum. Dit onderzoek is in 2 fasen uitgevoerd. In fase 1 betreft het een bureau- en documenten-onderzoek waarbij inzicht wordt verkregen in de huidige praktijk van burgerparticipatie in Bedum. In fase 2 is, door middel van een uitgebreide enquête onder burgers in de gemeente Bedum nagegaan hoe zij over burgerparticipatie in Bedum denken en welke bijdrage zij daaraan willen geven.

Met dit onderzoek stelt de rekenkamercommissie zich ten doel de gemeenteraad inzicht te bieden in de kansen en uitdagingen ten aanzien van de inzet van burgers in de eigen woon- en leefomgeving, en de mogelijkheden daar zelf invloed op uit te oefenen.

De hiermee verkregen informatie kan de raad helpen om de komende jaren, desgewenst, scherpe kaders te stellen en toekomstig beleid en maatregelen te toetsen.

De commissie heeft zich bij de selectie van dit onderwerp laten leiden door de actualiteit van het vraagstuk; burgerparticipatie - en overheidsparticipatie - staat in de spotlights van de belangstelling. Niet alleen bij de gemeente, maar ook bij burgers en maatschappelijke partners. In onze gemeente wilden wij daarom niet alleen weten hoe het nu met burgerparticipatie staat, maar tevens verkennen hoe burgers van de gemeente Bedum deze ervaren en hoe zij daarin zelf een bijdrage kunnen leveren.

- 5 -

Dit onderzoek brengt in fase 1 (*deskresearch* en casusbeschrijving) in beeld of de gemeente beleid op het gebied van burgerparticipatie heeft geformuleerd en op welke wijze de gemeente dit in de praktijk vorm geeft.

Het onderzoek van fase 2 (enquête en rondetafelgesprekken) brengt in beeld welke kansen en uitdagingen gezien worden door burgers en welke rol er voor de gemeente is weggelegd om deze kansen optimaal te benutten.

Bij de vaststelling van de onderzoeksvraag door de rekenkamercommissie zijn een drietal bureaus uitgenodigd om een offerte uit te brengen, waarna er met twee bureaus selectiegesprekken zijn gevoerd met de onderzoekers. De rekenkamercommissie kwam vervolgens tot de conclusie dat het onderzoek het best door de Rekenkameronderzoekers Friesland, in samenwerking met de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (Thorbecke Academie) kon worden uitgevoerd.

De opzet van het onderzoek is door de rekenkamercommissie niet als een statisch plan gehanteerd, maar werkende weg is de onderzoeksfocus aangescherpt en vastgelegd in de startbijeenkomst op 17 februari 2015. Het accent is minder komen te liggen op

formele inspraakmogelijkheden en meer op de (wens en capaciteit) van burgerparticipatie. Dit betekent dat bij het onderzoek is gekozen voor een brede insteek van burgerparticipatie namelijk het meedenken en het meedoen. Daarnaast staat in het onderzoeksrapport de burger centraal met de aandacht voor de vragen als “wat is de burgerparticipatiekracht van Bedum” en “de perceptie van de burger in de gemeente Bedum over burgerparticipatie”.

Na de zogeheten ‘startbijeenkomst’ is het bureau begonnen met het eerste deel, het (feiten)onderzoek. Gelijktijdig zijn de studenten van de NHL van start gegaan met de uitvoering van hun enquête.

De resultaten van de enquête zijn in een voorlopige rapportage gepresenteerd aan de rekenkamercommissie en de ambtelijke organisatie. In oktober 2015 is deel 2 voor technisch wederhoor voorgelegd aan de geïnterviewden en de ambtelijke organisatie.

Vervolgens heeft de rekenkamercommissie de conclusies en aanbevelingen geformuleerd (de rapportage die u nu leest) en heeft deze, conform eerdere onderzoeken en in het kader van bestuurlijk wederhoor, aan het college van B en W voorgelegd, met het verzoek te reageren richting de gemeenteraad.

De rekenkamercommissie hoopt met dit rapport inzicht te geven aan de gemeenteraad in de mogelijkheden en beperkingen in de gemeente Bedum met betrekking tot burgerparticipatie. Maar zeker ook om al die mensen en organisaties die belangstellend voor dan wel werkzaam zijn op dit gebied, gegevens aan te reiken die inzicht geven over wat zij kunnen bijdragen aan initiatieven, maatregelen en plannen.

- 6 -

De rekenkamercommissie dankt ieder die op constructieve wijze medewerking heeft verleend aan de totstandkoming van dit onderzoek, de contactpersonen binnen de ambtelijke organisatie, de verantwoordelijke portefeuillehouder en zeker ook alle inwoners die in de enquête en rondetafel gesprekken hun ideeën en opmerkingen hebben ingebracht.

Namens de rekenkamercommissie gemeente Bedum,

E. de Haan, voorzitter

Bedum, 12 november 2015

- 6 -

2. Leeswijzer

Het gehele onderzoek naar Burgerparticipatie in Bedum bestaat uit twee delen. Het eerste deel, de Nota van conclusies en aanbevelingen, is het bestuurlijk rapport. Hierin zijn de belangrijkste resultaten van het onderzoek opgenomen inclusief de conclusies en aanbevelingen die de rekenkamercommissie, in samenspraak met het onderzoeksbureau, heeft geformuleerd.

Opbouw deel 1, Conclusies en aanbevelingen

In hoofdstuk 3, Inleiding, verantwoorden we waarom de Rkc Bedum dit onderzoek heeft uitgevoerd. In hoofdstuk 4 trekken we de belangrijkste conclusies uit het onderzoek en geven we antwoord op de vragen die we ons gesteld hebben. Onze aanbevelingen kunt u lezen in hoofdstuk 5.

Opbouw deel 2, Nota's van bevindingen

Standaard bestaat het tweede deel van een Rkc-onderzoek in Bedum uit een nota van bevindingen (het onderzoek dat de Rkc door anderen heeft laten uitvoeren). In dit onderzoek bestaat deel 2 zelf uit 2 delen, nl. de bevindingen van het bureauonderzoek en de resultaten van de enquête uit het veldonderzoek.

3. Inleiding onderzoek Burgerparticipatie

In dit onderzoeksvorstel verstaat de rekenkamer onder burgerparticipatie of interactieve beleidsvorming alle vormen van interactie waarbij de gemeente burgers betreft bij de beleidsontwikkeling of beleidsuitvoering én waarbij de burger een bepaalde mate van invloed heeft op het beleid of de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd.

In actie met burgers; spoorboekje burgerparticipatie

In het debat over burgerparticipatie¹ zit een aantal vaste elementen: de mondige burger, de kennissamenleving en de opkomst van het internet zorgen ervoor dat burgers razendsnel geïnformeerd en georganiseerd zijn. Tegelijkertijd praten politieke partijen door de ontzuiling niet meer automatisch namens hun achterban. Dit alles zorgt voor een groeiende kloof tussen politiek en burger. Dit kunnen we samenvatten met 'nieuwe tijden':

Beleid wordt vaak beter als burgers erover meedenken, want

- burgers zijn niet alleen inwoners, maar ook vakmensen (ingenieur, hovenier, aannemer, jurist). Burgers weten veel.
- bewoners kennen hun eigen omgeving beter dan wie dan ook.

De gemeente hoeft niet alles zelf te doen, want

- er zijn genoeg bewoners die zelf voor hun wijk willen zorgen;
- er zijn veel capabele mensen die misschien geen vier jaar, maar wel een kortere periode willen meewerken;
- er ontstaan steeds meer burgerinitiatieven: autonome projecten vanuit de samenleving.

Burgerparticipatie kan de legitimiteit van beslissingen vergroten, want

- door samenwerken kan naar een breed gedragen oplossing worden toegewerkt;
- burgers volgen niet meer één partij, maar hebben een eigen mening per onderwerp en willen van daaruit meedenken.

Direct contact tussen overheid en burger is nodig, want

- direct contact kan het wederzijds vertrouwen vergroten;
- direct contact kan de betrokkenheid van burgers bij de lokale politiek stimuleren;
- lokale politici kunnen via direct contact de wensen en belangen van hun burgers goed leren kennen.

---

¹ Bron: In actie met burgers, spoorboekje burgerparticipatie, VNG 2010

Montessori-democratie; Spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek

Gelijktijdig met ons onderzoek verscheen er een onderzoek² in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken naar de verhouding tussen, wat genoemd wordt de *Participatieve democratie* waarin de initiatieven van burgers centraal komen te staan, en de *Representatieve democratie* waarbij de gekozen volksvertegenwoordigers het beleid bepalen. De overkoepelende conclusie uit het rapport is dat het initiatief voor maatschappelijke ontwikkelingen is verplaatst naar de burgers waarbij de officiële besluitvorming wordt vervangen door informele verhoudingen.

In 2010 schreven we in ons rapport Stof tot nadenken:

“De inwoners van Bedum worden gekenmerkt als loyaal aan de streek of dorp waar ze wonen. Het zijn inwoners van de hoofdkern Bedum, de dorpen Onderdendam, Noord- en Zuidwolde en een aantal buurtschappen. Betrokken bij hun, zich langzaam ontwikkelend, leefgebied als geïnteresseerde, meedenkende inwoners, die vaak letterlijk bereid zijn om te participeren en mee te denken in oplossingen voor gesignaleerde problemen. Sommige wonen er van oorsprong (geboren en getogen Bedumer), ouders wonen er vaak nog en maatschappelijk in een of andere vorm actief in eigen dorp of streek. In bovengenoemde omschrijving: participerende burgers. Deze groep wordt in alle kernen aangetroffen en vormt het sociaal kapitaal. Overigens zijn ook ‘nieuwkomers’ tot deze groep gaan behoren.

Daar staan de nieuwe inwoners tegenover. Deze wonen in alle kernen, zei het dat de grootste groep in Bedum woont. Deze nieuwe inwoners zijn in belangrijke mate afkomstig uit andere gemeenten dan Bedum, georiënteerd op Groningen en daarmee in belangrijke mate woonconsumenten. Woonconsumenten zijn meer eisend en gericht op dienstverlening, in voorgaande omschrijving: consumerende burgers. Beide groepen, de ‘nieuwe’ en de ‘oude’ inwoners verwachten een actieve gemeente, en participeren daarin op een verschillende manieren.

Interactief beleid voeren gebeurt in Bedum enigszins ‘organisch’, dat wil zeggen op gevoel. Dit hoeft niet per se slecht te zijn, maar kan een risico inhouden als diverse partijen verschillende verwachtingen hebben. In de meeste dorpen/kernen is de burger vertegenwoordigd door een ‘Vereniging Dorpsbelangen’. Deze verenigingen zijn vaak het aanspreekpunt voor de bestuurder en ambtenaar. Sommige van deze verenigingen hebben aangegeven dat zij geïnteresseerd zijn in een verdergaande vorm van actieve participatie. Dit schept verwachtingen die om uiteenlopende redenen niet altijd kunnen worden waargemaakt”.

---

² Montessori-democratie; Spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek. 2015, Evelien Tonkes et al, Universiteit voor Humanistiek.

De rekenkamercommissie van Bedum heeft met dit onderzoek aansluiting gezocht bij deze eerdere bevindingen, en onderzocht in welke mate de gemeente Bedum hiervan kan profiteren.

Het gehele plan van aanpak van dit onderzoek treft u als bijlage bij deze rapportage aan.

De centrale vraag is als volgt geformuleerd:

In hoeverre leiden de participatiemogelijkheden en het gebruik daarvan door burgers tot doeltreffende beleidsuitvoering, in hoeverre zijn de condities aanwezig om tot doelmatige participatie te komen, en welke aanbevelingen kunnen we doen ter verbetering van deze condities?

In het volgende hoofdstuk 'Conclusies en beantwoording deelvragen', wordt ingegaan op de deelvragen van het onderzoek. Met het beantwoorden van de deelvragen hebben wij tevens de hoofdvraag beantwoord.

4. Conclusies en beantwoording deelvragen

In dit hoofdstuk trekken wij achtereenvolgens de conclusies uit onze eerdere bevindingen. We doen dat aan de hand van de deelvragen:

Vraag 1: Welke mogelijkheden biedt de gemeente Bedum aan burgers om invloed uit te oefenen op het beleid van de gemeente?

De gemeente Bedum beschikt over 13 instrumenten voor burgerparticipatie. In tabel 7 in hoofdstuk 4 staan de instrumenten uitgesplitst naar meedoen of meedenken. Het gevoerde participatiebeleid en de gekozen instrumenten van de gemeente Bedum sluiten goed aan op de beleidswensen van de overheid. Met name het project wijkaanpak omdat de doelstelling van het project goed overeenkomt met de insteek van de overheid om de zelfredzaamheid van burgers te stimuleren. De overheid is bezig met het stimuleren van de participatiesamenleving waarin mensen zoveel mogelijk verantwoordelijkheid moeten nemen voor hun eigen leven en omgeving. Het toetsen van het gevoerde participatie beleid van de gemeente Bedum aan de regelgeving van de overheid valt buiten het kader van dit onderzoek en ook buiten het onderzoeksdoel.

Vraag 2: Van welke participatiemogelijkheden die de gemeente Bedum biedt, maken burgers feitelijk gebruik?

In hoofdstuk 2 van deel 2 staat dat Bedum vooral klassieke methoden om mee te denken aan de inwoners biedt. Uit de enquête komt het beeld naar voren dat tussen de 5-10% van de Bedumers actief participeert. In tabel 7 in hoofdstuk 4 staan de verschillende participatie-instrumenten opgesomd met het percentage van de Bedumers dat die vormen van burgerparticipatie gebruikt. 5% van de Bedumers neemt initiatief richting de gemeente en voert bepaalde activiteiten uit. Meer dan 10% van de Bedumers gaat naar de informatieavond over herindeling. De instrumenten referendum en burgerinitiatief zijn nog niet door de Bedumers gebruikt.

- 11 -

Vraag 3: Is de inspraak van burgers doeltreffend?

Vraag 3.a: Leidt participatie van burgers tot een responsief bestuur?

Een responsief bestuur is legitiem, open, participeert en legt verantwoording af. De gemeente Bedum betreft met *meedenken* de burgers volop bij het herinrichten van openbare ruimte en is open met de burgers in gesprek bij de dorpsronden. De gemeente Bedum staat open voor de ideeën van de burgers en is open in de verantwoording en communicatie over de uitkomsten. Het instrument *meedoen* wordt door de gemeente minder vaak ingezet in verhouding tot het instrument meedenken. De inwoners participeren beperkt als het gaat om meedoen. Uit de casus wijkaanpak blijkt dat er genoeg burgers willen meedoen, maar onder de conditie dat de gemeente kan meer duidelijkheid geeft over de voortgang en verantwoording van de participatiemogelijkheden. Uit de enquête (ondersteunt door de rondetafelgesprekken) blijkt dat de gemeente voor *meedoen* onvoldoende responsief is naar haar inwoners.

- 11 -

Vraag 3.b: Zijn de diverse betrokkenen tevreden over de participatiepraktijk?

Over de mate waarin de burger kan *meedenken* is volgens de respondenten nog volop ruimte voor verbetering. In totaal gaven 25% van de respondenten een zeer slecht tot ruim onvoldoende in cijfers 1, 2 en 3. Daarentegen gaf 16% een goed tot uitstekend in cijfers 8, 9 of 10. De gemiddelde waardering van de Bedumer voor de participatiemogelijkheden van de gemeente is onvoldoende met ongeveer een 5 op een schaal van 10. De waardering voor wie bekend is met het project wijkaanpak Bedum-Oost ligt onder de 5. De verdeling in de antwoorden is breed, er zijn tegelijkertijd erg tevreden en erg ontevreden inwoners. De gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur is tevreden met de bescheiden ontwikkeling op gebied van burgerparticipatie, maar ziet nog wel kansen om meer participatie te benutten.

Vraag 3.c: Leidt participatie tot andere gewenste effecten, zoals inhoudelijke verrijking en draagvlak voor beleid?

Uit de interviews blijkt dat inwoners bij elk belangrijk voorstel door de gemeente worden gevraagd om mee te denken. De gemeente geeft hierbij aan dat inspraak leidt tot verrijking van ideeën; bewoners denken mee over het type stoeprand, lantaarnpalen, bomen en hierdoor ontstaat een groter draagvlak voor de inrichting van de eigen leefomgeving en de genomen beslissingen worden meer legitiem.

Met de wijkaanpak Bedum-Oost heeft de gemeente een participatie-instrument voor zowel meedenken als meedoen opgezet, maar de participatiegraad lijkt achter te blijven, wellicht doordat de gemeente de uren opbouwwerker niet evenredig uitbouwt met het uitbouwen van het aantal wijken. Uit de interviews en rondetafelgesprekken blijkt dat de respons van de gemeente op dit moment achterblijft bij de wensen van de bewoners. Dit zou ook het falen van de proef in de hand kunnen werken.

In de rondetafelgesprekken geven inwoners aan dat de bestaande instrumenten van de gemeente voor meedoen en meedenken nog onvoldoende duidelijk zijn bij de burgers. De gemeente bereikt nog niet alle doelgroepen met de huidige communicatie-instrumenten mede doordat nauwelijks gebruik wordt gemaakt van sociale media.

Vraag 4: Is de participatie van burgers doelmatig?

Vraag 4.a: Levert het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie condities voor zinvolle participatie?

Uit de commissiebehandeling van de wijkaanpak en de interviews blijkt dat de raadsleden enthousiast zijn over meedoen en het hebben van inspraak in de eigen buurt. Het college heeft ingezet op “kracht in de buurt” via de proef wijkaanpak. In de behandeling over het vervolg van de wijkaanpak wordt opgemerkt dat niet alles vlekkeloos is verlopen bij de wijkaanpak Bedum-Oost. Het bereiken van de jongeren, de afhankelijkheid van de opbouwwerker, en het gegeven dat er slechts enkele actieve sleutelfiguren uit de wijk zijn, wordt gezien als een knelpunt. Er zijn verschillende ideeën

binnen de raad of het wel of niet nuttig is om einddoelen of deadlines in het *Plan van aanpak Wijkaanpak* op te nemen. Enerzijds heeft dat het gevaar in zich dat het project wordt vastgezet, maar anderzijds biedt het condities voor evaluaties. Ook wordt er gesignaleerd dat blijvende inzet van de opbouwwerker nodig is en zichtbaar moet zijn om bewoners te bereiken. De raad heeft ermee ingestemd om het model van de wijkaanpak ook voor het vervolg in Bedum-west toe te passen. De condities voor zinvolle participatie zijn nog niet optimaal, omdat de participatiekracht in de samenleving onvoldoende bekend is. Uit dit onderzoek blijkt dat de participatiekracht nog onvoldoende wordt meegenomen in het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

Vraag 4.b: Wat is het effect van bestaande participatieprocedures op de duale verhouding tussen raad en college?

De raad van Bedum is geïnformeerd door het college over de inhoud en de voortgang van de wijkaanpak middels een evaluatie van SW&D, dat is de organisatie die ook de wijkaanpak heeft uitgevoerd.

De raad heeft met de drie doelen van de wijkaanpak nauwelijks meetbare kaders gesteld om het beoogde resultaat van de participatie te kunnen beoordelen. Ook geven de tussen- en eindevaluatie onvoldoende aanknopingspunten om als college verantwoording af te leggen aan de raad over het project Wijkaanpak.

Vraag 5: Welke aanbevelingen kunnen we doen ter verbetering van de participatiepraktijk in de gemeente Bedum?

De gemeentelijke organisatie is nog onvoldoende de verbindingsschakel geworden tussen bewonersverenigingen en buurten enerzijds en gemeentelijke plannen anderzijds. Bewoners willen dat de gemeente meer nadrukkelijk aanwezig is in het proces en willen dat ze meer serieus genomen worden bij het meedenken en meedoen.

Vraag 5.a: Bevatten de collegeprogramma's voldoende criteria voor een evaluatie van het gevoerde beleid?

In het collegeprogramma worden de mogelijkheden genoemd om burgerparticipatie toe te passen van inspraak tot dorpsrondes. In het collegeprogramma is ook de ambitie uitgesproken om de betrokkenheid van de burgers bij het maken van het beleid te versterken en nieuwe instrumenten te verkennen. In het collegeprogramma staan geen criteria waarmee de raad het gevoerde beleid kan beoordelen. Maar uit de casus wijkaanpak blijkt dat op het niveau van het afzonderlijke participatie-instrument er wel criteria zijn voor het beoordelen van gevoerde beleid. Deze zijn niet voldoende helder om verantwoording hierover af te leggen. In dit onderzoek is de controlerende/evaluerende rol van de raad voor de casus wijkaanpak bekeken; deze is wel ingevuld. De raad ontvangt informatie over de stand van burgerparticipatie bij het project Wijkaanpak in de vorm van een tussen- en een eindevaluatie. De doelen van de wijkaanpak zijn duidelijk beschreven, maar niet meetbaar gemaakt waardoor een beoordeling op resultaat lastig is.

Vraag 5.b: Zijn de huidige participatiemogelijkheden up-to-date of moet er een bijstelling plaatsvinden?

De gemeente Bedum kan worden gekenschetst als een gemeente waar vooral op een *klassieke* manier de inwoners wordt gevraagd om *mee te denken* als het om burgerparticipatie gaat. Uit de enquête en de rondetafelgesprekken wordt duidelijk dat de burgerkracht in de gemeente Bedum voor een deel onbenut is als het gaat om burgerparticipatie. De bewoners hebben behoefte aan modernere communicatie-instrumenten met de gemeente. Uit de enquête blijkt dat er een grote groep Bedumers is die nog geen participatiemogelijkheden gebruikt, maar wel wat wil ondernemen. Wanneer deze groep wordt bereikt, kan meedenken en meedoen behoorlijk groeien.

Voor de antwoorden op de vragen 5.c. en 5.d. verwijzen naar deel 2.

Vraag 6: Hoeveel participatie kan de Bedumer aan?

Uit de enquête blijkt dat er een grote groep Bedumers is die nog niet participeert, maar daar wel voor openstaat. Meer dan 70% van de Bedumers wil meedenken of meedoen en bijna 60% van de Bedumers is bereid om tussen de 1- 5 uur te participeren. De Bedumers geven aan dat ze vooral interesse hebben in meedoen bij korte projecten voor sport en buurt/ wijk of welzijn. Meedenken is minder favoriet maar zo rond de 40% van de Bedumers wil graag in een klankbordgroep of een groeps gesprek participeren.

5. Aanbevelingen

Op basis van de antwoorden op onze (deel)vragen komt de rekenkamercommissie tot de aanbeveling om het beleid rondom burgerparticipatie te moderniseren en te intensiveren. Dit kan volgens de uitkomsten van dit onderzoek langs de volgende drie hoofdlijnen lopen:

5.1 Keuzes maken en verduurzamen

Uit interviews, analyses en gesprekken komt naar voren dat het betrekken van burgers bij het (uitvoeren van) beleid in de samenleving gewaardeerd wordt, maar dat onvrede bestaat over de uitvoering en continuïteit. Voor raad en college bevelen wij aan om meer tijd en aandacht te besteden aan het nakomen van afspraken en projecten voor een langere periode te begeleiden. Dit vraagt bestuurlijke en ambtelijke aandacht en een scherpe focus op de uitvoering.

In aansluiting hierop bevelen wij u aan om gebruik te maken van modernere methoden en technieken van participatie en deze voor een langere periode te koppelen aan een concreet doel of project.

5.2 Inzetten op maatschappelijke partners

Gebleken is dat de Bedumers het liefst participeren in korte trajecten in de sport, de eigen buurt of welzijn en in mindere mate in de fysieke omgeving, waarbij *meedoen* meer wordt gewaardeerd dan *meedenken*. Bedumers laten zich daarbij bij voorkeur aanspreken door maatschappelijke organisaties en in mindere mate door de gemeente. De Rkc beveelt daarom aan veel energie te steken in de participatiemogelijkheden die deze organisaties 'van nature' hebben en hen als toegangspoort naar de burger te beschouwen. Uit eerdere onderzoeken (Stof tot nadenken) blijkt al dat verenigingen hier open voor staan.

5.3 Modernere technieken van participatie en scherper selecteren

Uit de enquêtes blijkt de noodzaak om, per project of proces, vast te stellen wat de doelen van participatie zijn. Hoe de doelgroep er uit ziet en welke (moderne of klassieke) communicatiemiddelen moeten worden ingezet, kunnen uit deze doelen worden afgeleid. De rekenkamercommissie beveelt aan om, daar waar dat van toepassing is, in het projectplan of raadsvoorstel een communicatieparagraaf op te nemen. De raad is dan ook in de gelegenheid om invulling te geven aan de huidige eisen van de burgers om meer zeggenschap over het eigen sociale en fysieke domein te krijgen.

6. Tenslotte

Dit onderzoek is – opnieuw- niet een standaardonderzoek geweest waarbij wij uitsluitend terug hebben gekeken. De rekenkamercommissie heeft ook een (bescheiden) perspectief en aanbevelingen willen aandragen voor toekomstige beleidskeuzes³. Wij hebben er daarbij scherp voor gewaakt om inhoudelijke voorkeuren uit te spreken. De samenstelling van onze Commissie zou dat ook niet toelaten.

Tenslotte danken wij ieder die meegewerkt heeft aan de totstandkoming van dit onderzoek. Dit zijn uiteraard de bestuurders en ambtenaren geweest, maar ook en in het bijzonder de studenten van de NHL/Thorbecke-academie die de enquête hebben uitgevoerd en ondersteuning hebben geboden bij de rondetafel gesprekken. Ook danken wij de onderzoekers die kritisch met ons mee hebben gedacht. Een bijzondere dank en waardering gaat uit naar alle burgers die aan de enquête hebben deelgenomen en een vrije avond hebben opgeofferd om ons in een rondetafel gesprek van veel ideeën en informatie te voorzien.

Bedum, 12 november 2015

---

³ De enquête is een momentopname. Daarmee kunnen de uitkomsten niet zonder meer als absoluut worden gekenmerkt en geëxtrapoleerd worden naar werkelijkheid en toekomst. Dit heeft onder meer te maken met steeds wisselende omgevingsfactoren.